

УДК 792.9.077:316.7

Марія Ладанай, Марина Каранда

ДІАЛОГ КУЛЬТУР ЯК ПРИНЦИП ФОРМУВАННЯ РЕПЕРТУАРУ МОЛОДІЖНОГО АМАТОРСЬКОГО ТЕАТРУ «EX LIBRIS» (М.ЧЕРНІГІВ)

У сучасному світі глобалізація та зростання міжкультурних контактів стають все більш важливими, тому явище діалогу культур набуває особливого значення. Діалог культур – це не лише обмін ідеями, цінностями, знанням та досвідом, але й справжнє міжкультурне спілкування, що формує взаємодію культурних та цивілізаційних систем через різноманітні сфери діяльності, такі як література, мистецтво, наука тощо. Значення цієї взаємодії полягає у збереженні та розвитку культурного різноманіття, взаєморозуміння, толерантності, гуманізму. Це допомагає створити сприятливе середовище для співробітництва, мирного співіснування та вирішення загальних проблем людства.

Проблему культури як діалогу культур висвітлює у своїй роботі «Філософія культури» С. Гатальська, наголошуючи на тому, що «цілковите взаєморозуміння непродуктивне, завжди мають існувати певні зазори-розбіжності між тими, хто прагне порозуміння... ці розбіжності й спричиняють існування феномену типу культури як певного структурованого цілого, що поєднує неповторність й універсальність» [1].

Щодо зарубіжних дослідників, то чималу увагу дослідженню міжкультурного спілкування приділяє Едвард Твічелл Холл у своїй книзі «Beyond Culture» («Поза культурою»). Автор розглядає культурні відмінності у способі сприйняття часу, простору та інших світоглядних аспектів, що впливають на міжкультурну взаємодію; аналізує, як ці відмінності можуть призводити до непорозумінь та конфліктів між культурами [2].

Театр є такою культурною формою, яка сама у своїй природі катарсично-діалогічна з глядачем, на що у свій час звернули увагу класики-теоретики театру (Аристотель) та практики (від Шекспіра до Курбаса). Тому вивчення значення міжкультурного діалогу, який може вести театральне мистецтво, стає дедалі важливішим. Зокрема, у закладах вищої освіти потужним засобом для цього виступає студентський театр. Для прикладу, у молодіжному аматорському театрі «EX LIBRIS» (м. Чернігів) при Національному університеті «Чернігівський колегіум» дослідження картини світу, традицій та звичаїв інших народів стає одним із провідних принципів формування репертуару. Із більше ніж 40 вистав, випущених за 10 років проаналізуємо актуальний репертуар поточного сезону.

«Маузер та маки», постмодерна драма-біографія за однойменною драмою культурологині Марини Каранди, побачила світ у червні 2023 року. Глядач може вести діалог із головним героєм, геніальним митцем Олександром Мурашком, застреленим більшовиками в окупованому Києві на початку XX ст, із його інтелігентним колом, навіть із культурою Франції, яка надихала митця у молодості. Інша робота, літературно-музична композиція «Ігри з літерою Ш» за сценарієм журналістки Ольги Мелашенко, присвячена дню народження Тараса Шевченка. Колектив та режисер поставили за мету увести творчість титульного Поета у контекст європейської культури; через творчість авторів різних часів та народів у глядача формується уявлення про цінності та погляди, їм притаманні. Вивчення культурологічної теми «Різдвяні традиції народів світу» є перманентним для цього творчого колективу м. Чернігова. У цьому сезоні тема була доповнена просвітницькою дитячою виставою «Як лисички Святого Миколая шукали», адресованої дітям-сиротам наших полеглих воїнів. У ігровій інтерактивній формі представлено різдвяні традиції поляків, німців, британців, українців, що дає широту ерудиції, емоційно-інтелектуальне багатство дітям. Також вистава містила акуратно імплементовані елементи дерусифікаційного дискурсу.

Таким чином, діалог культур відображає сучасну реальність світу, де різноманітність та взаємодія культур стає

необхідним елементом на шляху до гармонійного та різностороннього розвитку суспільства, зміцнення толерантності та мирного співіснування. Театральне мистецтво має потужні ресурси втілювати це через подвійний естетичний вплив, як на аматорів акторів, так і на глядацьку аудиторію.

1. Гатальська С. М. Філософія культури. Київ : Либідь, 2005. 328 с. URL: <https://westudents.com.ua/glavy/95945-62-problema-kulturi-yak-dalogu-kultur.ht>

2. Hall E. T. Beyond culture. New York: Anchor Press/Double day, 1976. 298 p. URL: https://monoskop.org/images/6/60/Hall_Edward_T_Beyond_Culture.pdf